

STAN ÄR FULL AV VATTEN Förra veckans skyfall kom passande för årets vattenkonferens. I överdådet av regn diskuterades bristen på samma vara. Coca-Cola har engagerat sig i problemen, men nu får företaget svårt att värja sig mot kritikstormar i Indien.

”Varje droppe måste nyttjas”

Vattenbrist ett problem för miljarder människor

Det går trögt att klara FN:s millenniemål om halverad vattenbrist för världens fattiga. Vatten kan användas mer effektivt och fördelas mer effektivt. Det framhölls i förra veckans världsvattenkonferens i Stockholm.

Det hela började just som ett kraftigt skyfall dränkte delar av Stockholm förra måndagen.

-Det är bra med mycket regn för en vattenkonferens. På våra hotell uppstod brist på paraplyer i stället för vatten, skämtade Alexander Müller, avdelningschef för ut hållig utveckling på FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation FAO.

Men efter regnskämten tog allvaret över. När de 1500 deltagarna från 140 länder i fredags avslutade årets konferens hade de gått igenom många utmaningar och upplysningar. Däribland dessa:

- Ständigt växande vattenbehov i jordbruket kolliderar på många håll med en växande vattenbrist, sjunkande grundvatten och uttorkade floder.
- Prissättningen på vatten är ibland så orättvis att fattiga kan få betala 20 gånger mer per liter

Asit Biswas

Fakta

Water Prize

Årets mottagare av Stockholm Water Prize blev professorn Asit Biswas, som leder Third World Centre for Water Management i Mexico City. Asit Biswas är född i Indien och medborgare i Kanada. Årets juniorpristagare blev tre kinesiska

färskvatten och än mer i en del u-länder.

Konferensen genomtyrades av maningar om att utnyttja varje vattendroppe mer produktivt - "more crop for the drop". Det kan till exempel göras genom att använda samma vatten flera gånger i nya kombinationer av odlingar, utnyttja avloppsvatten smartare eller att satsa på nya grödor som tål bräckt vatten.

För att klara jordbrukets vattenbehov på riktigt lång sikt behövs radikala förändringar, betonade en ny studie. Om inget ändras kommer jordbruket i världen att behöva dubbelt så mycket vatten år 2050 som nu. Men det går att halvera den ökningen, enligt studien (The Comprehensive Assessment of Water Management in Agriculture).

Studien föreslår en mångfald insatser för att bättre utnyttja det vatten som finns, inte minst i Afrikas regnberoende savannområ-

Pasquale Steduto

nyutnämnde ordförande Pasquale Steduto betonar att "ett samhälle som möter vattenbrist vanligen har alternativ att lösa det". Men det kräver genomtänkta insatser - alltifrån effektivare vattenhantering till ändrade livsstilar och matvanor, enligt Steduto.

För att klara utmaningarna behövs också mer pengar, understryker Arjun Thapan, biträdande avdelningschef på Asiatiska utvecklingsbanken (ADB). I Asien behövs minst 8 miljarder dollar om året det närmaste årtiondet bara för att klara millenniemålets krav, eftersom 700 miljoner asiater saknar säker vattentillgång och 2 miljarder inte har någon ordentlig toalett.

ADB ska enligt Arjun Thapan fördubbla sina egna årliga insatser mot vattenproblemen till närmare 2,5 miljarder dollar och koncentrera sina satsningar till Kina, Indien, Pakistan, Indonesien, Vietnam och Filippinerna.

-Vi måste få bort uppfattningen att vatten är en obegränsad resurs och en gudagiven rättighet. Det är oundvikligt att vi måste sätta ett pris på det, och det måste bli rättvist, säger Arjun Thapan.

än rika, enligt en expert på Asiatiska utvecklingsbanken (ADB).

- Vattenbrist är den näst största orsaken till barnadödlighet i världen, enligt FN:s utvecklingsprogram UNDP. Senare i år ska UNDP presentera en stor kartläggning av vad vattenbristen kostar u-länderna, både ekonomiskt och mänskligt.
- Nästan var sjätte människa har inte tillgång till rent dricksvatten, och ungefär var tredje människa saknar ordentlig sanitär utrustning.

– **Att ordna** toaletter åt fattigt folk har sällan förtur, suckade en delegat.

– Förbättringar av sanitär utrustning ligger ofta långt ned i regeringars prioriteringar, noterade en annan deltagare, Kevin Watkins som är ansvarig för UNDP:s årsrapport Human Development Report.

Ett genomgående tema vid årets möte var möjligheterna till bättre samarbete mellan grannländer om gränsöverskridande flodsystem, vattendrag eller deltalandskap – områden där 40 procent av mänskligheten bor.

Ett annat tema var effektivare styrning av vattenanvändningen, särskilt inom jordbruket som slukar omkring 70 procent av allt

studenter – Xiao Yi, Weng Jie och Wang Hao – som drivit ett "innovativt flodrenningsprojekt" i Kina.

Webben

Den årliga Världsvattenveckan i Stockholm organiseras av Stockholm International Water Institute (SIWI), vars vd är Anders Berntell. Nätadressen är **•www.worldwaterweek.org**

Mer information om studien "Water for Food, Water for Life" finns på nätadresserna **•www.iwmi.org/assessment** **•www.cgiar.org**.

den där produktiviteten i jordbruket skulle höjas avsevärt.

Att det går långsamt att närma sig FN:s millenniemål att halvera andelen människor som inte har säkert vatten och hygglig sanitet till år 2015, intygades bland annat av FAO-direktören Alexander Müller.

– Vi har ungefär 850 miljoner hungriga i världen. För att ge dem mat behövs vatten.

– Men det är inte alltid så att vi har en fysisk brist på vatten. Ofta är det hanteringen och fördelningen som är problemet.

Alexander Müller pekade särskilt ut tre framtidsutmaningar som kan förvärra vattenbristen: den globala folkökningen, klimatförändringarna och de ökade satsningarna på bioenergi.

För att samordna hela FN-systemets insatser i vattenfrågorna finns sedan 2003 ett program som kallas UN Water. Programmets

700 forskare involverade

Studien "Water for Food, Water for Life: Insights from the Comprehensive Assessment of Water Management in Agriculture" bygger på fem års forskning och

bidrag från över 700 forskare och jordbrukskunniga världen runt.

Bakom studien ligger bland andra FN-organet FAO, nätverket

Priset på vatten och frågan hur vattennät bör ägas togs även upp av UNDP:s Kevin Watkins:

– Vår grundsyn är att privata investeringar i vattenförsörjningen fungerar om det finns bra reglering och oberoende myndigheter som vakar över priser och hela verksamheten. Men det gäller också offentligt driven vattenförsörjning.

Det är alltså inte ägarformen som är avgörande, enligt UNDP.

– Vi försöker bryta de politiska motsättningarna och komma åt de verkliga problemen. Fattiga betalar ofta mer än mer välbärgade för sitt vatten. Och många fattiga får ändå inte tillgång till vattnet, vare sig det ägs privat eller offentligt, säger Kevin Watkins.

JOHAN MYRSTEN
Bevakar internationell ekonomi
johan.myrsten@svd.se

Consultative Group on International Agricultural Research (CGIAR) och International Water Management Institute (IWMI).